

Délka soudního řízení a výše přiměřeného zadostiučinění

Způsob určování výše přiměřeného zadostiučinění za porušení práva na přiměřenou délku soudního řízení může být obecně hledán v rámci vnitrostátního právního řádu, avšak výsledek takového postupu nesmí být zjevně nepřiměřený v porovnání se závěry obsaženými v judikatuře ESLP.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 30 Cdo 2301/2009, ze dne 4.11.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně H. K., proti žalované České republice - Ministerstvu spravedlnosti, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16, o 908.000,- Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 15 C 3/2008, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2009, č. j. 69 Co 498/2008 - 52, tak, že v rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části rozsudku odvolacího soudu, v níž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a před soudem odvolacím, a dále proti té části rozsudku odvolacího soudu, v níž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 730.000,- Kč, se dovolání odmítá. Jinak se dovolání zamítá.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 2 svým rozsudkem ze dne 21. 8. 2008, č. j. 15 C 3/2008 - 25, zamítl žalobu, prostřednictvím níž se žalobkyně domáhala, aby byla žalované uložena povinnost zaplatit jí 908.000,- Kč, a to jako přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou žalobkyni nepřiměřeně dlouhým řízením vedeným u Okresního soudu v Mostě pod sp. zn. 13 C 253/93, v němž se jednalo o odškodnění pracovního úrazu žalobkyně.

Odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni částku 178.000,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku. Ohledně částky 730.000,- Kč pak rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud dále rozhodl o náhradě nákladů řízení jak před soudem odvolacím, tak i před soudem prvního stupně.

Posuzované řízení vedené Okresním soudem v Mostě bylo zahájeno dne 25. 1. 1993 a bylo skončeno dne 9. 4. 2008; trvalo tedy více jak 15 let. Ve věci rozhodoval soud prvního stupně celkem čtyřikrát, přičemž třikrát byl jeho rozsudek zrušen Krajským soudem v Ústí nad Labem. Žalovaná vyplatila žalobkyni k její žádosti jako přiměřené zadostiučinění 92.000,- Kč.

Odvolací soud souhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že v dané věci vznikla žalobkyni nemajetková újma z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce soudního řízení, čímž bylo porušeno právo žalobkyně na projednání věci bez zbytečných průtahů. Soud prvního stupně též správně vycházel z toho, že žalobkyni je třeba nemajetkovou újmu nahradit v penězích. Spornou otázkou mezi účastníky zůstalo, zda mimosoudně vyplacené zadostiučinění ve výši 92.000,- Kč je přiměřené. Se závěrem soudu prvního stupně, že tato částka je přiměřeným zadostiučiněním, odvolací soud nesouhlasil.

Odvolací soud vycházel z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále též jen „Soud“ nebo

„ESLP“), kterou byla inspirována zákonná úprava náhrady nemajetkové újmy v zákoně č. [82/1998](#) Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění zákona č. [160/2006](#) Sb. (dále jen „OdpŠk“). Z této judikatury lze dovodit, že Soud přiznává za rok trvání řízení částku do 1.000 EUR. Soud též konstatoval, že u vnitrostátních prostředků nápravy lze akceptovat za přiměřené i nižší částku, je-li náprava vykonána s patřičnou rychlostí. Vzhledem k těmto východiskům lze dospět k tomu, že za základní náhradu imateriální újmy lze v daném případě považovat částku 15.000,- Kč za rok trvání řízení.

Za 15 let trvání řízení tak základní náhrada imateriální újmy představuje částku 225.000,- Kč. Tuto základní částku je nutno zvýšit s ohledem na to, že žalobkyni nelze v řízení vytknout obstrukce, kterými by prodlužovala spor. Zjišťování právního nástupnictví po zaniklém původním žalovaném bylo způsobeno právě nepřiměřeně dlouhým řízením a žalobkyně na této skutečnosti nenesla žádnou vinu. Věc byla pro žalobkyni významnou, neboť se týkala odškodnění za újmu na zdraví vzniklou v souvislosti s plněním pracovních úkolů. Z těchto hledisek je třeba základní odškodnění nemajetkové újmy zvýšit o dalších 20%, tj. na částku 270.000,- Kč. Věc byla sice projednávána na třech stupních soudní soustavy, ale Nejvyšší soud rozhodoval toliko o procesní otázce. Jinak se řízení o věci samé odehrálo na úrovních okresního a krajského soudu, kdy meritorní rozhodnutí soudu prvního stupně byla opakovaně odvolacím soudem rušena. Odvolací soud proto neshledává žádný další důvod pro zvýšení či snížení zadostiučinění. Věc nelze považovat za banální ani za obzvláště složitou a ani z tohoto hlediska nejsou důvody pro korekci odškodnění „ani směrem nahoru ani směrem dolů“.

Závěr soudu prvního stupně, že přiměřené zadostiučinění za nesprávný úřední postup v podobě nepřiměřené délky řízení nemůže přesáhnout částku 240.000,- Kč, která je v ustanovení § 444 obč. zák. stanovena pro odškodnění za smrt osoby blízké, není ničím podloženo a soud prvního stupně zde porovnává věci, které spolu nijak nesouvisí.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 odst. 1 písm. a) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“), a jeho důvodnost spatřuje v tom, že věc byla po právní stránce nesprávně právně posouzena. Neztotožňuje se s odvolacím soudem „v hodnocení dané újmy a s výší zadostiučinění, které bylo žalobkyni z titulu nesprávného úředního postupu přiznáno.“ Ač to odvolací soud výslovně neuvádí, inspiračním zdrojem pro jeho „volnou úvahu“ o tom, že přiměřeným zadostiučiněním za imateriální újmu za jeden rok trvání nepřiměřeně dlouhého řízení je částka 15.000,- Kč, byl s největší pravděpodobností komentář JUDr. Petra Vojtky k zákonu č. [82/1998](#) Sb. Odvolací soud však při své volné úvaze nedostatečně zohlednil konkrétní okolnosti případu a také kritéria uvedená v § 31a odst. 3 písm. a) až e) OdpŠk. Odvolací soud pominul poznatky Kanceláře vládního zmocněnce, že částka 15.000,- Kč je pouze orientační a že bude nutné tuto částku modifikovat s přihlédnutím k jednotlivým zákonným kritériím podle intenzity jejich naplnění, a to v rozsahu 20% za každý stupeň ve směru pozitivním či negativním.

Nesprávně byla posouzena kritéria demonstrativně uvedená v § 31a odst. 3 OdpŠk. Řízení trvalo 15 let na třech stupních soudní soustavy. Délka řízení byla ovlivněna procesní aktivitou žalobkyně, která se svými odvoláními snažila zvrátit pro sebe nepříznivý výsledek. Předmětné řízení nelze označit za jednoduché, ale spíše za složitější, neboť řízení tohoto typu zpravidla složitější jsou pro rozsáhlé dokazování a vypracovávání znaleckých posudků. V tomto případě byla věc složitější i proto, že bylo nutno určit procesního nástupce původního žalovaného, což se ukázalo jako značně obtížné. Žalobkyně byla v průběhu řízení několikrát vyzývána k upřesnění žaloby, lze jí tedy přičíst určitý, byť jen malý, podíl na průběhu řízení.

Dovolatelka nesouhlasí s názorem soudu odvolacího, že při posuzování výše náhrady nemajetkové újmy nelze přihlížet k ustanovení § 444 obč. zák. V odstavci 78 rozsudku ve věci Apicella proti Itálii

(rozsudek velkého senátu Soudu ze dne 29. 3. 2006, ve věci Apicella proti Itálii, stížnost č. 64890/01 – pzn. Nejvyššího soudu) Soud uvedl, že vnitrostátní orgán rozhodující o poskytnutí zadostiučinění může přihlédnout k vnitrostátní úpravě ohledně výše náhrad za jiné druhy újmy nebo škody. Výše přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nesprávného úředního postupu by měla být znatelně nižší, neboť újma způsobená smrtí blízké osoby je bezpochyby závažnější než újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení.

Nelze také pominout, že zákon č. [82/1998](#) Sb. je koncipován tak, že v případech, kdy v řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu, by mělo být primárně postačující konstatování porušení práva, neboť se v podstatě jedná o omluvu státu. Při stanovení výše zadostiučinění je třeba zohlednit i ekonomickou situaci v dané zemi.

Dovolatelka pak nesouhlasí ani s výrokem ohledně přiznání nákladů řízení.

Dovolatelka navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek soudu odvolacího a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 30. 6. 2009 (viz čl. II., bod 12 zákona č. [7/2009](#) Sb.).

Dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 2 písm. b) o. s. ř. Lze se proto zabývat jeho přípustností.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

V daném případě je dovolání přípustné ohledně té části výroku napadeného rozsudku, v níž odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalované uložil povinnost zaplatit žalobkyni částku 178.000,- Kč (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

Naopak dovolání není přípustné v rozsahu, v němž směřuje proti té části výroku I. rozsudku odvolacího soudu, v níž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ohledně částky 730.000,- Kč, neboť v této části bylo žalované vyhověno, a není tak dána subjektivní přípustnost dovolání ve smyslu § 240 odst. 1 o. s. ř. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 29 Odo 198/2003, publikovaný v časopise Soudní judikatura pod č. 158, ročník 2004). Rozhodnutí Nejvyššího soudu v tomto rozsudku citovaná jsou též dostupná na internetových stránkách Nejvyššího soudu, www.nsoud.cz. Dovolací soud proto dovolání v tomto rozsahu odmítl podle § 234b odst. 5 a § 218 písm. c) o. s. ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu bylo dovoláním napadeno i ve výrocích, v nichž bylo rozhodnuto o náhradě nákladů odvolacího řízení a řízení před soudem prvního stupně (druhý odstavec výroku I. a výrok II.). Rozhodnutí o nákladech řízení má vždy povahu usnesení, a to i v případě, že je začleněno do rozsudku a stává se tak formálně jeho součástí (§ 167 odst. 1 o. s. ř.). Proto je třeba přípustnost dovolání proti němu zvažovat z hlediska úpravy přípustnosti dovolání proti usnesení. Ta je obsažena v § 237 až § 239 o. s. ř. Přípustnost podle § 237 o. s. ř. dána být nemůže, neboť usnesení o nákladech řízení není rozhodnutím ve věci samé (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 874/2001, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 4/2003). Přípustnost dovolání proti nákladovým výrokům pak není založena ani ustanoveními § 238, § 238a a § 239 o. s. ř., jelikož tyto výroky nelze podřadit žádnému z tam taxativně vyjmenovaných případů. Dovolací soud tedy i v tomto rozsahu dovolání podle § 243b odst. 5 a § 218 písm. c) o. s. ř. jako nepřípustné odmítl.

Dovolací soud dále z úřední povinnosti zkoumal, zda řízení před oběma soudy nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i jinými vadami řízení,

kteře by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Dovolací soud takovou vadu řízení neshledal a dovolatelka ani existenci vad řízení nenamítala. Dovolací soud se proto zabýval přezkoumáním rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé, a to v rozsahu daném dovolacími důvody.

Nejvyšší soud se již ve svých předchozích rozhodnutích vyjádřil k tomu, jakým způsobem je institut odškodnění nemateriální újmy při porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě začleněn do českého právního řádu a jaký je vztah úpravy obsažené v § 13 odst. 1 věta druhá a třetí a § 31a OdpŠk k čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované ve Sbírce zákonů pod č. [209/1992](#) Sb. (dále jen „Úmluva“) a judikatury Evropského soudu pro lidská práva.

Nejvyšší soud k tomu uvedl, že při posuzování předpokladů odpovědnosti státu za nemateriální újmu způsobenou neprojednáním věci v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk je nutno postupovat nejen podle zákonné úpravy, do níž je zasazena, ale též v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva vztahující se k čl. 6 odst. 1 Úmluvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. 30 Cdo 1614/2009).

Při aplikaci § 31a odst. 1 OdpŠk je navíc nutno mít na paměti, že je jím realizováno právo na nápravu porušení práva či svobody přiznané Úmluvou ve smyslu jejího čl. 13, a proto musí soudy poskytnout nápravu v takovém rozsahu, v jakém by byla poskytnuta Evropským soudem pro lidská práva, za přihlídnutí ke kritériím, která Evropský soud pro lidská práva považuje za významná, resp. v rozsahu, který by Evropský soud pro lidská práva hodnotil za dostačující (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4815/2009).

V daném případě dovolatelka brojí proti způsobu, jakým odvolací soud dospěl ke stanovení výše přiměřeného zadostiučinění.

Předně je nutno ve vztahu k dovolacím námitkám uvést, že i dle závěrů obsažených v judikaturě ESLP se vznik nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním způsobem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí OdpŠk v zásadě neprokazuje (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Apicella - viz výše, odst. 93). Přiměřené zadostiučinění v jiné než peněžité formě, se pak přiznává pouze výjimečně (např. tehdy, byl-li význam předmětu řízení pro poškozeného nepatrný), ačkoliv v obecné rovině lze souhlasit s dovolatelkou, že poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích přichází v úvahu až tehdy, jestliže se konstatování porušení práva jeví jako nedostačující. V daném případě je nicméně nedostatečnost nápravy konstatováním porušení práva zjevná.

Dovolatelka vytýká, že odvolací soud důsledně nepostupoval v souladu s poznatky Kanceláře vládního zmocněnce, ač z nich zřejmě vycházel. To se, dle názoru dovolatelky, týká určení výše zadostiučinění za jeden rok trvání řízení, neboť částka 15.000,- Kč podle zprávy Kanceláře vládního zmocněnce pouze orientační.

Úvaha dovolatelky je ale v tomto případě poněkud spekulativní, a navíc je v ní přehlíženo, že odvolací soud vycházel především z judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Z rozsudku senátu první sekce ESLP ze dne 10. 11. 2004, ve věci Apicella proti Itálii, stížnost č. 64890/01, odst. 26, je přitom patrné, že ESLP při stanovení výše odškodnění za porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě vychází z částky 1.000 až 1.500 EUR za jeden rok trvání řízení jako základu pro stanovení celkového zadostiučinění. Tuto částku však snižuje o 30 % v případě, kdy již bylo národními orgány shledáno porušení práva stěžovatele a dále ji upravuje především v závislosti na významu předmětu řízení pro stěžovatele, složitosti věci projevující se zejména v počtu stupňů soudní soustavy, ve kterých byla věc projednávána, a jednání stěžovatele, jímž přispěl k celkové délce řízení. S takovým způsobem výpočtu výše přiměřeného zadostiučinění, byť v obecné rovině, se ztotožnil i velký senát ESLP v rozsudku v téže věci ze 29. 3. 2006, odst. 66. Z rozsudku velkého senátu ESLP v dané věci lze

dále vyčíst, že ESLP považuje za přiměřené, pokud je vnitrostátním orgánem přiznáno poškozenému asi 45 % částky, kterou by přiznal sám. K tomu se ostatně přihlásil i Nejvyšší soud, když dovodil, že zadostiučinění přiznané vnitrostátními orgány nemusí dosahovat takové výše, ke které by ve svém rozhodnutí dospěl sám ESLP, jestliže celková výše zadostiučinění nebude nepřiměřeně nízká (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1145/2009).

Z pohledu těchto údajů Nejvyšší soud dospěl k závěru, že při stanovení výše zadostiučinění podle § 31a odst. 3 OdpŠk je třeba vyjít z určité částky za jeden rok trvání řízení, ve kterém došlo k porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, jež znásobena celkovou dobou trvání řízení umožní stanovit základní výši odškodnění. Tu je následně třeba upravit s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v § 31a odst. 3 písm. b) až e) Odpšk.

Nejvyšší soud přitom pro poměry České republiky považuje za přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15.000,- Kč až 20.000,- Kč za první dva roky a dále pak za každý další rok řízení (tj. 1.250,- Kč až 1.667,- Kč za jeden měsíc s tím, že v prvních dvou letech trvání řízení jde o částky poloviční). Při stanovení nižší částky odškodnění za prvé dva roky řízení přihlíží Nejvyšší soud k tomu, že během nich je újma způsobená (nakonec příliš dlouhým řízením) nejnižší a teprve s plynutím času a prodlužováním řízení narůstá, čemuž musí odpovídat i částka odškodnění za rok trvání řízení.

Přiznání částky v intervalu 15.000,- Kč až 20.000,- Kč, ve kterém představuje částka 15.000,- Kč částku základní, lze zvažovat například podle takových kritérií, jakými jsou délka samotného kompenzačního řízení (za situace, kdy samotné kompenzační řízení je nepřiměřeně dlouhé, lze přiměřeně zvýšit danou částku, pokud se toho poškozený dovolává) či zcela zjevně nepřiměřená (extrémní) délka posuzovaného řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009).

Základní částka přiměřeného zadostiučinění se pak stanoví s přihlédnutím k celkové délce řízení (§ 31a odst. 3 písm. a) OdpŠk). V posuzované věci to znamená, že základní částka zadostiučinění pro řízení trvajících 15 let by odpovídala přibližně částce 210.000,- Kč (15.000,- Kč za první 2 roky řízení a 195.000,- Kč za dalších 13 let). Jestliže odvolací soud dospěl k základní částce ve výši 225.000,- Kč, nejedná se o zásadní rozdíl, jež by nebylo možno tolerovat v rámci volné úvahy soudu, přičemž v daném případě by i z důvodů zjevné nepřiměřenosti délky řízení bylo možno uvažovat o vyšší částce za jeden rok jeho trvání. Odvolací soud při výpočtu základní částky postupoval v souladu s právě uvedeným závěry.

Takto stanovenou základní výši odškodnění je nutno přizpůsobit okolnostem konkrétního případu s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v § 31a odst. 3 písm. b) až e) OdpŠk, tj. složitosti řízení, jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, postupu orgánů veřejné moci během řízení a významu předmětu řízení pro poškozeného (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4761/2009).

Podle uvedených kritérií, která jsou neuzavřeným výčtem okolností, k nimž lze v konkrétní věci při stanovení konečné výše odškodnění přihlédnout, je možno podle dovolacího soudu základní částku zvýšit či snížit zpravidla až o 40 % a v případě kritéria významu předmětu řízení pro účastníka až o 50 %. Součtem procentního vyjádření snížení či zvýšení základní částky je pak třeba upravit základní výši odškodnění. (srov. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009).

V projednávané věci odvolací soud přihlédl k tomu, že žalobkyni nelze vytknout žádné obstrukce, kterými by prodlužovala spor (jednání poškozeného) a že předmět sporu byl pro žalobkyni významný

(význam řízení pro poškozeného). Z těchto důvodů zvýšil základní částku o 20%. Dovolací soud se neztotožňuje s argumentem žalované, že by mělo být přihlédnuto k tomu, že žalobkyně v průběhu řízení uplatňovala opravné prostředky, čímž přispěla k prodloužení doby řízení. Skutečnost, že účastník využívá svých procesních práv daných mu vnitrostátním právním řádem (podání opravných prostředků, námitek atd.), nemůže totiž jít k jeho tíži z hlediska prodloužení délky řízení (srov. rozsudek senátu druhé sekce ESLP ze dne 18. 4. 2006, ve věci Patta proti České republice, stížnost č. 12605/02, odst. 69). Naopak důvodnost takto podaných opravných prostředků může naznačovat nesprávný úřední postup na straně orgánu veřejné moci, což může být zohledněno jako důvod prodloužení délky řízení spočívající v postupu orgánu veřejné moci (kritérium § 31 odst. 3 písm. c/ OdpŠk). V daném případě dovolací soud poukazuje na to, že k rozsudek soudu prvního stupně byl celkem třikrát zrušen odvolacím soudem, což skutečně ukazuje na nesprávný postup prvoinstančního soudu (postup orgánu veřejné moci). Sama dovolatelka pak uznává, že procesní úkony spojené s potřebou upřesnění žaloby měly z pohledu celkové délky řízení jen malý význam.

Z hlediska složitosti řízení nemůže být bráno na zřetel – jak ostatně správně poukázal odvolací soud – že věc byla projednávána na třech stupních soudní soustavy, neboť u Nejvyššího soudu byla projednávána toliko otázka procesního nástupnictví, nikoliv věc sama. Řízení tak probíhalo pouze na úrovni dvou stupňů soudní soustavy. Odvolací soud též správně uvedl, že posuzované řízení nebylo banální, ale ani obzvláště složitá, a proto nebylo důvodu přiměřené zadostiučinění zvyšovat či snižovat. Dovolatelka pak neuvádí, žádné konkrétní skutečnosti, které by při zvažování tohoto kritéria mohly vést k odlišnému závěru, a s argumentem, že v řízení musela být vyřešena otázka procesního nástupnictví, se odvolací soud přílehavě vypořádal.

Konečně dovolací soud pokládá za nedůvodnou námitku dovolatelky, že výše zadostiučinění stanovená podle postupu shora uvedeného musí být vždy nižší než částka, která je stanovena v § 444 obč. zák. jako odškodnění za smrt osoby blízké.

Evropský soud pro lidská práva ve věci Apicella proti Itálii (odst. 78) uvedl, že tam, kde stát zavedl kompenzační prostředek, musí Soud ponechat širší prostor pro uvážení, aby tak byla umožněna náprava souladná s právním řádem, tradicemi a životním úrovní daného státu. K tomu Soud dodal: „Bude zejména jednodušší pro domácí soudy odkazovat na částky přiznávané na vnitrostátní úrovni u jiných typů škod – například škody na zdraví, škody vztahující se ke smrti příbuzného či škody v případech pomluvy – a spolehnout se na své nejniternější přesvědčení, i když to bude mít za následek přiřčení částek nižších než těch, které jsou stanoveny Soudem v obdobných případech.“

Podle dovolacího soudu je ale nutno tuto úvahu Soudu interpretovat tak, že ve vnitrostátním prostředí může být vytvořen a aplikován vlastní model, podle něhož se dospěje k vyjádření celkové částky přiměřeného zadostiučinění, a to například na základě zkušeností z řízení o náhradě jiných typů škod. Zásadně ale nelze vycházet z nějaké absolutní částky či absolutně daného limitu a je nutno přihlédnout k okolnostem konkrétního, individuálního případu, jakož i k judikatuře ESLP.

Soud ostatně v témže rozhodnutí (odst. 80) uvádí, že „Soud je nicméně povinen ověřovat, zda způsob, podle něhož je vnitrostátní právo interpretováno a aplikováno, vede k důsledkům, které odpovídají principům Úmluvy tak, jak jsou interpretovány v judikatuře Soudu.“ Tento závěr je zdůrazněn jinými slovy ještě v odst. 81 téhož rozhodnutí. Z toho vyplývá, že způsob určování výše přiměřeného zadostiučinění za porušení práva na přiměřenou délku soudního řízení může být obecně hledán v rámci vnitrostátního právního řádu, avšak výsledek takového postupu nesmí být zjevně nepřiměřený v porovnání se závěry obsaženými v judikatuře ESLP. Proto není na místě limitovat výši přiměřeného zadostiučinění ani částkou, která náleží pozůstalým za smrt osoby blízké podle § 444 odst. 3 obč. zák. Následování tohoto limitu by totiž v mnoha případech vedlo k tomu, že poškozený by i v případě poskytnutí odškodnění v penězích takto omezeného, zůstal kvalifikován jako oběť porušení Úmluvy, a účelu kompenzačního řízení by tak nebylo dosaženo.

Dovolací soud tedy považoval dovoláním napadený rozsudek soudu odvolacího za správný a postup, kterým dospěl k výši přiměřeného zadostiučinění, za odpovídající jeho příléhavé interpretaci § 31a odst. 3 OdpŠk jakož i čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Dovolání, které považoval za nedůvodné, proto podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. v tomto rozsahu zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)